

Het Vijfde Seizoen

door Damiët Kuin

Tussen de bossen van het Utrechts landschap in Den Dolder ligt kunstenaarsverblijf Het Vijfde Seizoen, onderdeel van de Willem Arntsz Hoeve (psychiatrische instelling). Kunstenaars kunnen er voor de duur van één seizoen wonen en werken. De naam van het verblijf is ontstaan naar aanleiding van het boek 'Het vijfde jaargetijde' van Kurt Tucholsky. In zijn boek beschrijft hij de korte tijd tussen de nazomer en het begin van de herfst, het moment waarop de natuur haar adem even inhoudt, als het mooiste en vijfde jaargetijde. Het Vijfde Seizoen ligt in zo'n prachtige, verstilde, bijna surrealistische omgeving, waar de tijd even stil lijkt te staan. De kunstenaarsresidentie geeft kunstenaars een bijzondere kans om de intense en emotionele relatie tussen kunst en psychiatrie te verkennen en verder te ontwikkelen. Er ontstaan prachtige, grensoverschrijdende kunstprojecten waarbij voor

Kunstenaarsverblijf Het Vijfde Seizoen

patiënt en kunstenaar de grens tussen ziek en niet ziek af en toe even lijkt weg te vallen.

“Je moet als kunstenaar stevig in je schoenen staan, wil je hier een seizoen kunnen wonen en werken”, vertelt Boudewijn van Grunsven. Als huidig curator van Het Vijfde Seizoen regelt hij allerlei praktische zaken: van aanmelding en begeleiding van de kunstenaars tot fondsenwerving voor de organisatie. “Het Vijfde Seizoen heeft een lange wachtlijst

van kunstenaars. Iedere week komen daar zeker twee aanmeldingen bij.” Selectiecriteria zijn onder meer de beoordeling van het huidige werk dat intelligent en conceptueel van aard moet zijn. De kunstenaar moet grensoverschrijdend werken en bereid zijn zich open te stellen en zich te laten inspireren door de omgeving en de patiënten, waarvan er vierhonderd op het terrein wonen. Randvoorwaarden voor de projecten die kunstenaars willen uitvoeren zijn er nauwelijks. Wel dienen zij altijd heel voorzichtig om te gaan met de privacy van de patiënten, bijvoorbeeld bij gebruik van fotografie.

In de loop der tijd woonden en werkten er diverse kunstenaars in Het Vijfde Seizoen. Patiënten reageren gemengd op de steeds wisselende aanwezigheid. Sommigen lopen de deur van het verblijf plat, anderen willen er niets van weten. Zij hebben hun eigen zorgen.

Rookgordijn, Fransje Killaars

Een bijzonder kunstproject was onder meer dat van Erik van Lieshout. In een verbouwde auto reed hij patiënten over het terrein, terwijl er muziek schalde uit de enorme speakers op het dak. Mariska Voskamp ving de adem van patiënten in boterhamzakjes en bundelde deze zakjes tot een grote wolk onder de naam 'Ademtocht'. Het rookgordijn van Fransje Killaars, gemaakt uit sigarettenpeuken van patiënten, hangt nog steeds in het kunstenaarsverblijf. En de band Roosbeef schreef tijdens hun verblijf nieuwe nummers en gaf een spetterend optreden op het terrein voor patiënten en medewerkers. Dit jaar bestaat Het Vijfde Seizoen 12,5 jaar: reden voor een publicatie met daarin alle kunstprojecten uit de afgelopen jaren.